

TUSSEN NEW YORK EN GENÈVE: VN-KRONIEK Oktober - december 2025

Margarita Avramtcheva, Bram Burger & Janneke Bossenbroek *

Samenvatting | Deze kroniek beschrijft de gebeurtenissen in de diverse mensenrechtenorganen van de Verenigde Naties (VN) en belangrijke gerelateerde onderwerpen van oktober tot december 2025. In deze kroniek is er in het bijzonder aandacht voor de ontwikkelingen in Gaza en Soedan, die als eerste aan bod komen in de kroniek. Daarna komen de politieke organen – de Veiligheidsraad en de Mensenrechtenraad – en vervolgens de gespecialiseerde Comités die toezien op de naleving van de verschillende VN-mensenrechtenverdragen aan bod.

DOI | 10.54195/NTM.26388

© Author(s); licensed under Creative Commons Attribution 4.0

Soedan

VN-Rassendiscriminatiecomité

Experts van het Rassendiscriminatiecomité hebben op 9 december 2025 ernstige zorgen geuit over de situatie in Soedan.¹ Het gaat hierbij specifiek om gerichte acties tegen leden van de etnische gemeenschappen Fur, Masalit en Zaghawa, gepleegd door de Rapid Support Forces (RSF) en geallieerde strijdkrachten in El Fashir, Noord-Darfoer. In de beslissing geeft het Comité aan dat Soedan wordt geconfronteerd met één van de grootste ontheemdings-crisis ter wereld, met 7,2 miljoen ontheemden en meer dan drie miljoen vluchtelingen in buurlanden. Deze situatie wordt verder verergerd door hongersnood en een ineenstorting van de humanitaire hulpverlening, aldus experts.²

De val van El Fasher op 26 oktober 2025, na een beleg van meer dan 540 dagen, werd gevolgd door berichten over toenemende mensonterende taalgebruik, haatzaaien, etnisch gemotiveerde schendingen en misbruik van mensenrechten, met name door de RSF en geallieerde strijdkrachten. In deze verontrustende situatie maakt het Comité zich specifiek zorgen over de volgende daden:

‘etnisch gemotiveerde moorden, foltering, executies, willekeurige detentie van burgers; wijdverbreid en systematisch gebruik van verkrachting en andere vormen van seksueel en gender-gerelateerd geweld als oorlogswapen; aanvallen op gezondheidsvoorzieningen, waaronder het doden van patiënten en gewonden,

- M.S. Avramtcheva rondde een LL.M. Public International Law af aan de Universiteit van Oslo en schrijft deze bijdrage op persoonlijke titel. B. Burger rondde een LL.M. Public International Law af aan de Universiteit Leiden en een LL.M. in International Human Rights & Environmental Law aan de University of New South Wales en schrijft deze bijdrage op persoonlijke titel. J.A. Bossenbroek rondde een LL.M. Public International Law af en een LL.M. Strafrecht aan de Universiteit Utrecht en schrijft deze bijdrage op persoonlijke titel.

1 Decision 2 (2025), Committee on the Elimination of Racial Discrimination, 5 december 2025.

2 Decision 2 (2025), Committee on the Elimination of Racial Discrimination, 5 december 2025; ‘Sudan must address ethnic violence and prevent further escalation, UN committee warns’, OHCHR 9 december 2025.

en het ontzeggen van toegang tot gezondheidszorg; en opzettelijke aanvallen op humanitaire hulpverleners en blokkades van humanitaire hulp.³

Verder uitte het Comité zorgen over het geïntensiveerde geweld en schendingen en misbruiken van mensenrechten in de Kordofan regio, in het licht van de gevechten tussen de Soedanese Armed Forces (SAF) en de RSF en geallieerde strijdkrachten.⁴

Gezien bovenstaande zorgen spoort het Comité Soedan aan om effectieve maatregelen te nemen om verdere escalatie en schendingen van mensenrechten te voorkomen, met name het stoppen van etnisch gemotiveerd geweld, het aanzetten tot haatzaaiing en het gebruik van mensonterende taal.⁵ Ook vraagt het Comité de autoriteiten om onderzoek in te stellen naar de genoemde berichten en vermoedelijke schendingen en slachtoffers te compenseren, ongeacht de etniciteit van de slachtoffers of daders.⁶ Verder vraagt het Comité Soedan om mee te werken aan de onafhankelijke internationale onderzoekscommissie voor Soedan, zeker gezien de situatie in El Fasher.⁷ Ten slotte roept het Comité alle partijen in het conflict om het geweld onmiddellijk te stoppen en een staakt-het-vuren in te lassen, zodat overgegaan kan worden tot een inclusieve dialoog tussen verschillende gemeenschappen in Soedan om tot een oplossing van het conflict te komen.⁸

Mensenrechtenraad

Op 14 november 2025 vond de 38ste Speciale Sessie van de Raad plaats, volledig gewijd aan het conflict in en om El Fasher, in Soedan.⁹ Deze sessie is georganiseerd op verzoek van het Verenigd Koninkrijk, Noord Ierland, Duitsland, Ierland, Nederland en Noorwegen.¹⁰ Al eerder is dit conflict in Soedan geanalyseerd in deze kroniek,¹¹ waarbij werd ingegaan op het zeer zorgwekkende rapport van de VN-onderzoekscommissie voor Soedan.¹² In het rapport is

3 Decision 2 (2025), Committee on the Elimination of Racial Discrimination, 5 december 2025; 'Sudan must address ethnic violence and prevent further escalation, UN committee warns', *OHCHR* 9 december 2025.

4 Decision 2 (2025), Committee on the Elimination of Racial Discrimination, 5 december 2025; 'Sudan must address ethnic violence and prevent further escalation, UN committee warns', *OHCHR* 9 december 2025.

5 Decision 2 (2025), Committee on the Elimination of Racial Discrimination, 5 december 2025; 'Sudan must address ethnic violence and prevent further escalation, UN committee warns', *OHCHR* 9 december 2025.

6 Decision 2 (2025), Committee on the Elimination of Racial Discrimination, 5 december 2025; 'Sudan must address ethnic violence and prevent further escalation, UN committee warns', *OHCHR* 9 december 2025.

7 Decision 2 (2025), Committee on the Elimination of Racial Discrimination, 5 december 2025; 'Sudan must address ethnic violence and prevent further escalation, UN committee warns', *OHCHR* 9 december 2025.

8 Decision 2 (2025), Committee on the Elimination of Racial Discrimination, 5 december 2025; 'Sudan must address ethnic violence and prevent further escalation, UN committee warns', *OHCHR* 9 december 2025.

9 'Human Rights Council to Hold Special Session on the Human Rights Situation in and around El Fasher, Sudan on 14 November', *OHCHR* 7 november 2025, beschikbaar via www.ohchr.org/en/meeting-summaries/2025/11/human-rights-council-hold-special-session-human-rights-situation-and?sub-site=HRC.

10 'Human Rights Council to Hold Special Session on the Human Rights Situation in and around El Fasher, Sudan on 14 November', *OHCHR* 7 november 2025, beschikbaar via www.ohchr.org/en/meeting-summaries/2025/11/human-rights-council-hold-special-session-human-rights-situation-and?sub-site=HRC.

11 *NTM-NJCM-Bull.* 2025, Jrg. 50, nr. 1, p. 94.

12 'Findings of the investigations conducted by the Independent International Fact-Finding Mission for the Sudan into violations of international human rights law and international humanitarian law, and related crimes, committed in the Sudan in the context of the conflict that erupted in mid-April 2023', *OHCHR* 23 oktober 2024, A/HRC/57/CRP.6.

geadviseerd om, overeenkomstig resolutie 1556 (2004) van de Veiligheidsraad en daaropvolgende resoluties, het bestaande wapenembargo in Darfur uit te breiden naar heel Soedan om de levering van wapens, munitie en andere logistieke of financiële steun aan de strijdende partijen in te dammen en verdere escalatie te voorkomen.¹³ Echter is hier geen gehoor aan gegeven; de *Rapid Support Forces* (RSF) hebben in april 2025 het vluchtelingenkamp Zamzam aan de voet van de stad El Fasher ingenomen, waarbij meer dan duizend burgers om het leven zijn gekomen en 400.000 inwoners van het kamp (weer) ontheemd zijn geraakt.¹⁴ Het verzoek voor het houden van een Speciale Sessie is gebaseerd op signalen van massale schendingen van het humanitair oorlogsrecht door de RSF en gelieerde strijdkrachten worden begaan bij de inname van El Fasher op 26 oktober.¹⁵ In zijn openingswoord van de Sessie noemde Hoge Commissaris Volker Türk dat er massamoorden op burgers, etnisch gerichte executies, seksueel geweld waaronder groepsverkrachtingen, en andere wreedheden plaats hebben gevonden.¹⁶

De sessie concludeerde met de aanname van resolutie A/HRC/S-38/L.1, waarbij de al bestaande onderzoekscommissie voor Soedan wordt opgeroepen om waar mogelijk, alle personen te identificeren van wie er redelijke gronden zijn om aan te nemen dat zij verantwoordelijk zijn voor vermeende schendingen van mensenrechten, en om inspanningen te ondersteunen om ervoor te zorgen dat de daders van de vermeende schendingen ter verantwoording worden geroepen.¹⁷ In december 2025 is er meer informatie vrijgekomen over de verschrikkingen die daar zijn begaan, waarbij op satellietbeelden vermeende stapels lijken te zien zijn op 150 locaties, aldus onderzoekers van de Amerikaanse Universiteit Yale.¹⁸ Expert van de onderzoekscommissie, Mona Rishmawi, noemt in haar verklaring aan de Raad tijdens de Speciale Sessie dat deze grootschalige mensenrechtenschendingen voorkomen hadden kunnen worden, aangezien zij het directe gevolg zijn aan decennialange straffeloosheid.¹⁹ Zij geeft aan dat de partijen die deze brutaliteit steunen middels het financieren en bewapenen van deze groepen de macht en plicht hebben om hier een einde aan te maken; zij hebben een bijzondere verantwoordelijkheid. Adama Dieng, Special Gezant van de Afrikaanse Unie voor de preventie van genocide en massale

- 13 'Findings of the investigations conducted by the Independent International Fact-Finding Mission for the Sudan into violations of international human rights law and international humanitarian law, and related crimes, committed in the Sudan in the context of the conflict that erupted in mid-April 2023', *OHCHR* 23 oktober 2024, A/HRC/57/CRP.6.
- 14 'Report of OHCHR Sudan Country Office on the offensive of the Rapid Support Forces on Zamzam IDP camp, North Darfur (11-13 April 2025): "Three days of terror with no safe refuge"', *OHCHR* 18 december 2025, beschikbaar via www.ohchr.org/en/documents/country-reports/report-ohchr-sudan-country-office-offensive-rapid-support-forces-zamzam.
- 15 'Sudan: UN experts appalled by reports of mass atrocities, unlawful killings and sexual violence in El Fasher', *OHCHR* 7 november 2025, beschikbaar via www.ohchr.org/en/press-releases/2025/11/sudan-un-experts-appalled-reports-mass-atrocities-unlawful-killings-and
- 16 'Human Rights Council Calls for Urgent Inquiry into Recent Alleged Violations of International Law Committed in and Around El Fasher, Sudan', *OHCHR* 14 november 2025, beschikbaar via www.ohchr.org/en/meeting-summaries/2025/11/human-rights-council-calls-urgent-inquiry-recent-alleged-violations?sub-site=HRC.
- 17 'Human Rights Council Calls for Urgent Inquiry into Recent Alleged Violations of International Law Committed in and Around El Fasher, Sudan', *OHCHR* 14 november 2025, beschikbaar via www.ohchr.org/en/meeting-summaries/2025/11/human-rights-council-calls-urgent-inquiry-recent-alleged-violations?sub-site=HRC.
- 18 '150 stapels lijken te zien in Sudanese stad Al-Fasher: "Het is een slachthuis"', *NOS* 16 december 2025, beschikbaar via nos.nl/collectie/14007/artikel/2594835-150-stapels-lijken-te-zien-in-sudanese-stad-al-fasher-het-is-een-slachthuis.
- 19 'Statement by Mona Rishmawi, Expert Member of the UN Fact-Finding Mission for the Sudan, to the 38th Special Session of the Human Rights Council on the human rights situation in and around El-Fasher', *OHCHR* 14 november 2025, beschikbaar via www.ohchr.org/en/hr-bodies/hrc/ffm-sudan/index.

wreedheden, riep landen op om onmiddellijk een einde te maken aan de instroom van wapens en strijders naar Soedan.²⁰ Soedan zelf beschuldigd de Verenigde Arabische Emiraten (VAE) voor het steunen van deze groepen, waarop de VAE ontkennend heeft gereageerd tijdens de Speciale Sessie.²¹ Nederland zet zich in voor het beëindigen van het conflict door bijvoorbeeld in EU-verband sancties tegen de RSF-top te steunen (alsook aanvullende sancties) en door de situatie met relevante bilaterale partners, zoals de VAE, te bespreken.²²

Gaza/Israël

Afgelopen november heeft de Veiligheidsraad resolutie 2803 aangenomen, waarin het door de Verenigde Staten opgestelde *Comprehensive Plan to End the Gaza Conflict of September 2025* (met onthoudingen van China en Rusland) werd aangenomen.²³ Het plan omvat drie belangrijke kernpunten (momenteel allemaal geldig tot 31 december 2027), waaronder de oprichting van een 'Board of Peace' (BoP), een internationale overgangsregering en een internationale stabilisatiemacht (ISF). De BoP zal de installatie van een tijdelijk overgangsbestuur faciliteren via een technocratisch, apolitiek Palestijns comité.²⁴ Dit bestuur zal verantwoordelijk zijn voor de dagelijkse demilitarisering en het bestuur van Gaza en zal bestaan uit gekwalificeerde Palestijnen en internationale deskundigen, onder toezicht van de BoP. De BoP zal worden geleid en voorgezeten door president Donald J. Trump en andere huidige en voormalige staatshoofden, waaronder Tony Blair.²⁵ Er zal een 'economisch ontwikkelingsplan van Trump' worden opgesteld om Gaza te 'herbouwen en nieuw leven in te blazen' door middel van 'doordachte en spannende investerings- en ontwikkelingsvoorstellen'.²⁶ De ISF zal, in overeenstemming met het internationaal recht, worden ingezet als oplossing voor de interne veiligheid op lange termijn door middel van een gezamenlijk commando met troepen van deelnemende BoP-staten, in nauw overleg met Egypte, Israël en de onlangs gescreende en getrainde Palestijnse politiemacht. De troepenmacht zal helpen bij het beveiligen van grensgebieden, het stabiliseren van Gaza door demilitarisering, het vernietigen en voorkomen van de wederopbouw van militaire, terroristische en offensieve infrastructuur, het buiten gebruik stellen van wapens, het beschermen van burgers en het coördineren van humanitaire corridors. Uit het plan volgt ook dat Israël Gaza niet zal

20 'Human Rights Council Calls for Urgent Inquiry into Recent Alleged Violations of International Law Committed in and Around El Fasher, Sudan', *OHCHR* 14 november 2025, beschikbaar via www.ohchr.org/en/meeting-summaries/2025/11/human-rights-council-calls-urgent-inquiry-recent-alleged-violations?sub-site=HRC.

21 'Human Rights Council Calls for Urgent Inquiry into Recent Alleged Violations of International Law Committed in and Around El Fasher, Sudan', *OHCHR* 14 november 2025, beschikbaar via www.ohchr.org/en/meeting-summaries/2025/11/human-rights-council-calls-urgent-inquiry-recent-alleged-violations?sub-site=HRC.

22 'Kamerbrief over ontwikkelingen in El Fasher in Soedan', *Rijksoverheid* 24 november 2025, beschikbaar via www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2025/11/24/kamerbrief-inzake-ontwikkelingen-el-fasher-soedan.

23 Resolutie 2803 van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties (17 november 2025), S/RES/2803; VN, 'Security Council in Review November 2025', SCPCRB/SCAD november.

24 Resolutie 2803 van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties (17 november 2025), S/RES/2803; VN, 'Security Council in Review November 2025', SCPCRB/SCAD november.

25 Resolutie 2803 van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties (17 november 2025), S/RES/2803; VN, 'Security Council in Review November 2025', SCPCRB/SCAD november.

26 Resolutie 2803 van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties (17 november 2025), S/RES/280; VN, 'Security Council in Review November 2025', SCPCRB/SCAD november.

bezetten of annexeren. Naarmate de ISF-controle en stabiliteit tot stand brengt, zullen de Israëlische strijdkrachten zich terugtrekken uit Gaza, op basis van overeengekomen afspraken, om nog steeds mijlpalen te bepalen en tijdschema's in verband met demilitarisering.²⁷

VN-secretaris-generaal Antonio Guterres en partijen zoals de EU hebben de diplomatieke inspanningen nadrukkelijk geprezen en reageerden positief op de overeenkomst, terwijl er kritiek volgde vanuit NGO's en experts.²⁸ Francesca Albanese (de VN-speciaal rapporteur voor de Palestijnse gebieden) verklaarde dat zij 'diep verbaasd was dat de Veiligheidsraad zijn reactie niet baseerde op het internationaal recht inzake de mensenrechten, met inbegrip van het recht op zelfbeschikking, het internationaal humanitair recht, het VN-Handvest en de duidelijke jurisprudentie van het Internationaal Gerechtshof'.²⁹ Al-Haq en andere NGO's hebben verder kritiek geuit op de resolutie, omdat deze de VS een wettelijk mandaat geeft voor controle over Gaza, ernstige schendingen van het VN-Handvest legitimeert en Gaza onder onbeperkte buitenlandse controle plaatst, in plaats van op te roepen tot en te zorgen voor een onmiddellijke en onvoorwaardelijke beëindiging van de onwettige bezetting, zoals geëist door het Internationaal Gerechtshof in zijn advies uit 2024.³⁰ Bovendien vinden zij het plan een model van economische exploitatie, omdat het steunt op het plan 'Economic Peace to Prosperity' uit 2020, waarin Gaza wordt gezien als een 'Mediterranea Hub' en de resolutie taal gebruikt zoals 'Gaza stimuleren', en 'spannende ontwikkelingsideeën'.³¹

VN-Mensenrechtenraad

De 60^e sessie van de Mensenrechtenraad (hierna: Raad) heeft van 8 september tot 8 oktober 2025 plaatsgevonden. Naast de aangenomen resolutie die een nieuwe onafhankelijke bewijzenbank voor mensenrechtenschendingen in Afghanistan oprichtte, focuste de Raad zich ook op de situatie in Venezuela en Gaza.³²

De VN-onderzoekscommissie voor Venezuela publiceerde op 22 september 2025 een rapport waarin de commissie waarschuwt dat politiek gemotiveerde vervolging in 2025 is voortgezet

27 Resolutie 2803 van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties (17 november 2025), S/RES/2803; VN, 'Security Council in Review November 2025', SCPCRB/SCAD november.

28 'Israel/Palestine: statement by the High Representative on behalf of the European Union on the Comprehensive Plan to end the Gaza Conflict', *European Council of the European Union* 10 oktober 2025; 'Al-Haq Trump Trilogy Part III: The "Comprehensive Plan to End the Gaza Conflict" ("20-point plan")', *Al-Haq* 10 december 2025.

29 'UN Security Council resolution a violation of Palestinian right of self-determination and UN Charter, UN expert warns', *OHCHR* 19 november 2025.

30 'Al-Haq Trump Trilogy Part III: The "Comprehensive Plan to End the Gaza Conflict" ("20-point plan")', *Al-Haq* 10 december 2025; 'A Guide to the Gaza Peace Deal', *Council on Foreign Relations* 19 november 2025; 'Policy Brief, The Gaza Peace Plan: The UNSC Draft Resolution as a New Form of Occupation Contravening International Law', *Law for Palestine* 13 november 2025.

31 'Al-Haq Trump Trilogy Part III: The "Comprehensive Plan to End the Gaza Conflict" ("20-point plan")', *Al-Haq* 10 december 2025; 'A Guide to the Gaza Peace Deal', *Council on Foreign Relations* 19 november 2025; 'Policy Brief, The Gaza Peace Plan: The UNSC Draft Resolution as a New Form of Occupation Contravening International Law', *Law for Palestine* 13 november 2025.

32 'Human Rights Council Concludes Sixtieth Regular Session after Adopting 35 Resolutions, One Decision and One President's Statement', *OHCHR* 8 oktober 2025, beschikbaar via www.ohchr.org/en/meeting-summaries/2025/10/human-rights-council-concludes-sixtieth-regular-session-after-adopting-35?sub-site=HRC.

door Maduro, ook tegen personen die opkomen voor mensenrechten en fundamentele vrijheden.³³ De autoriteiten hebben geleidelijk 2.006 van de 2.220 mensen vrijgelaten die tijdens de protesten na de verkiezingen van 2024 waren gearresteerd (waaronder ook 220 kinderen tussen dertien en zeventien jaar oud), maar tegelijkertijd gingen ze door met repressie en selectieve arrestaties.³⁴ De missie heeft minstens tweehonderd nieuwe arrestaties gedocumenteerd van kritische stemmen, oppositiefiguren of personen die als zodanig worden beschouwd.³⁵ Volgens het rapport hebben veiligheidsdiensten gedetineerden onderworpen aan marteling, zoals het verstikken met een plastic zak, schoppen, stompen of slagen met knuppels, het dreigen met verkrachting en het toedienen van elektrische schokken aan de genitaliën.³⁶ Rechtbanken negeerden klachten over deze daden, evenals de Venezolaanse Ombudsman en het Openbaar Ministerie, die geen enkel onderzoek instelden.³⁷ Op 11 december publiceerde de VN-onderzoeksmis­sie nog een rapport waarin wordt geconcludeerd dat de functionarissen van de Bolivariaanse Nationale Garde (GNB) van Venezuela zich al meer dan tien jaar schuldig hebben gemaakt aan ernstige mensenrechtenschendingen en misdaden tegen de menselijkheid.³⁸ Het rapport beschrijft hoe de Venezolaanse doctrine van ‘nationale veiligheid’ militaire en politiefuncties heeft samengevoegd, waardoor de militarisering van de openbare veiligheid wordt gelegitimeerd en de rol van de GNB wordt uitgebreid in operaties gericht op sociale controle en interne repressie.³⁹ De sterk gecentraliseerde commandostructuur – onder leiding van de president van de republiek als opperbevelhebber van de Bolivariaanse Nationale Strijdkrachten – heeft de uitvoering van onwettige acties mogelijk gemaakt zonder effectieve interne controlemechanismen of verantwoordingsplicht.⁴⁰ Al eerder is de situatie in Venezuela geanalyseerd in deze kroniek, waarbij ook het diplomatieke conflict tussen Nederland en Venezuela vanwege deze mensenrechtenschendingen aan bod is gekomen.⁴¹

33 ‘Venezuela: The only hope for victims to find justice lies with the international community, says UN Fact-Finding Mission’, *OHCHR* 22 september 2025, beschikbaar via www.ohchr.org/en/press-releases/2025/09/venezuela-only-hope-victims-find-justice-lies-international-community-says?sub-site=HRC.

34 ‘Venezuela: The only hope for victims to find justice lies with the international community, says UN Fact-Finding Mission’, *OHCHR* 22 september 2025, beschikbaar via www.ohchr.org/en/press-releases/2025/09/venezuela-only-hope-victims-find-justice-lies-international-community-says?sub-site=HRC.

35 ‘Venezuela: The only hope for victims to find justice lies with the international community, says UN Fact-Finding Mission’, *OHCHR* 22 september 2025, beschikbaar via www.ohchr.org/en/press-releases/2025/09/venezuela-only-hope-victims-find-justice-lies-international-community-says?sub-site=HRC.

36 ‘Venezuela: The only hope for victims to find justice lies with the international community, says UN Fact-Finding Mission’, *OHCHR* 22 september 2025, beschikbaar via www.ohchr.org/en/press-releases/2025/09/venezuela-only-hope-victims-find-justice-lies-international-community-says?sub-site=HRC.

37 ‘Venezuela: The only hope for victims to find justice lies with the international community, says UN Fact-Finding Mission’, *OHCHR* 22 september 2025, beschikbaar via www.ohchr.org/en/press-releases/2025/09/venezuela-only-hope-victims-find-justice-lies-international-community-says?sub-site=HRC.

38 ‘Venezuela: Bolivarian National Guard responsible for systematic violations and crimes against humanity, UN Fact-Finding Mission says’, *OHCHR* 11 december 2025, beschikbaar via www.ohchr.org/en/press-releases/2025/12/venezuela-bolivarian-national-guard-responsible-systematic-violations-and.

39 ‘Venezuela: Bolivarian National Guard responsible for systematic violations and crimes against humanity, UN Fact-Finding Mission says’, *OHCHR* 11 december 2025, beschikbaar via www.ohchr.org/en/press-releases/2025/12/venezuela-bolivarian-national-guard-responsible-systematic-violations-and.

40 ‘Venezuela: Bolivarian National Guard responsible for systematic violations and crimes against humanity, UN Fact-Finding Mission says’, *OHCHR* 11 december 2025, beschikbaar via www.ohchr.org/en/press-releases/2025/12/venezuela-bolivarian-national-guard-responsible-systematic-violations-and.

41 *NTM-NJCM-Bull.* 2025, Jrg. 50, nr. 1, p. 94.

VN-Kinderrechtencomité

Het VN-Kinderrechtencomité heeft Frankrijk verantwoordelijk bevonden voor het schenden van de rechten van kinderen van migranten in een rapport onder artikel 13 van het optionele protocol van het Kinderrechtenverdrag. Het optionele protocol behoort als onderdeel tot het Kinderrechtenverdrag, maar wordt door een deel van de lidstaten onderschreven. Het Comité gaf aan dat deze kinderen huisvesting wordt ontzegd, geen basiszorg ontvangen en leven in omstandigheden die kunnen worden aangemerkt als vernederend en als in strijd met de menselijke waardigheid.⁴² In het gepubliceerde rapport concludeerde het Comité dat veel kinderen worden behandeld als volwassenen na gebrekkige onderzoeksprocedures om hun leeftijd vast te stellen. Door deze tekortkomingen worden kinderen systematisch uitgesloten van de aan hun toebehorende bescherming, aangezien ze de uitslag van het onderzoek moeten aanvechten via een rechter; een procedure die tot wel acht maanden kan duren. Gedurende deze maanden worden de kinderen aan hun lot overgelaten en moeten ze vaak overleven op straat, aangezien er in opvangcentra geen plaats is.⁴³ Het Comité heeft verschillende aanbevelingen gedaan aan Frankrijk, waaronder het opnemen van het voordeel van de twijfel over de minderjarigheidsstatus en het garanderen van adequate huisvesting, toegang tot voedsel en gezondheidszorg.⁴⁴ Frankrijk heeft ondertussen gereageerd op de aanbevelingen en verschillende maatregelen getroffen om opvolging te geven aan de aanbevelingen.⁴⁵

VN-Rassendiscriminatiecomité

Het comité uitte zorgen over de recente bilaterale overeenkomst tussen het Verenigd Koninkrijk, Noord-Ierland en de republiek Mauritius aangaande de Chagosarchipel. Volgens het Comité zou deze namelijk resulteren in langdurige schendingen van de rechten van de Chagossiaanse gemeenschap.⁴⁶ The Chagosarchipel is in 1965 afgescheiden van Mauritius en werd onder het bereik van het Verenigd Koninkrijk geplaatst. In de daaropvolgende jaren werd de Chagossiaanse gemeenschap gedwongen van de eilanden te vertrekken om plaats te maken voor de bouw van

42 'Report on the inquiry concerning France conducted under article 13 of the Optional Protocol to the Convention on the Rights of the Child on a communications procedure', CRC/C/FRA/IR/1, 3 oktober 2025; 'France responsible for grave and systematic violations of rights of unaccompanied migrant children, UN committee finds', *OHCHR* 16 oktober 2025.

43 'Report on the inquiry concerning France conducted under article 13 of the Optional Protocol to the Convention on the Rights of the Child on a communications procedure', CRC/C/FRA/IR/1, 3 oktober 2025; 'France responsible for grave and systematic violations of rights of unaccompanied migrant children, UN committee finds', *OHCHR* 16 oktober 2025.

44 'Report on the inquiry concerning France conducted under article 13 of the Optional Protocol to the Convention on the Rights of the Child on a communications procedure', CRC/C/FRA/IR/1, 3 oktober 2025; 'France responsible for grave and systematic violations of rights of unaccompanied migrant children, UN committee finds', *OHCHR* 16 oktober 2025.

45 'Inquiry concerning France conducted under article 13 of the Optional Protocol to the Convention on the Rights of the Child on a communications procedure, Observations of France', CRC/C/FRA/OIR/1, 3 oktober 2025.

46 Decision 1 (2025), Committee on the Elimination of Racial Discrimination; 'UK and Mauritius' Chagos agreement raises concerns over Chagossian people's rights, UN committee warns', *OHCHR* 8 december 2025.

een Amerikaans-Britse militaire basis.⁴⁷ Hun situatie bleef onopgelost tot een advies van het Internationale Gerechtshof in 2019, waarin het losmaken van de Chagosarchipel van Mauritius in strijd met het recht tot zelfbeschikking van de Chagossiaanse gemeenschap werd bevonden en het Verenigd Koninkrijk werd verplicht om controle over het gebied zo snel mogelijk te beëindigen.⁴⁸

De nieuwe bilaterale overeenkomst voorziet in de overdracht van de soevereiniteit over de archipel aan Mauritius en wordt gepresenteerd als een maatregel om het advies van het Internationaal Gerechtshof en resolutie 73/295 van de Algemene Vergadering ten uitvoer te leggen.⁴⁹ Ondanks het feit dat de overeenkomst nog in werking moet treden, is het Comité verontrust dat Mauritius volgens de overeenkomst het eiland Diego Garcia voor 99 jaar aan het Verenigd Koninkrijk zou 'verhuren', met een mogelijkheid tot veertig jaar verlenging.⁵⁰ In dat kader voorkomt de overeenkomst de terugkeer van het Chagossiaanse volk naar het eiland Diego Garcia, en belet het om hun culturele rechten uit te oefenen en cultureel erfgoed te behouden, ondanks de mogelijkheid om een hervestingsprogramma op de andere eilanden van de archipel op te starten.⁵¹ In dat kader roept het Comité Mauritius en het Verenigd Koninkrijk op om ratificatie van de overeenkomst op te schorten en een dialoog aan te gaan met de Chagossiaanse gemeenschap om toestemming te verkrijgen, met inachtneming van de mensenrechten, waaronder het recht tot zelfbeschikking.⁵²

Op 24 december jl. heeft het Comité daarnaast alle lidstaten wederom opgeroepen om concrete actie te ondernemen en aanbevelingen te implementeren, naar aanleiding van conclusies uit een eerdere zaak aangespannen door Palestina tegen Israël.⁵³ Deze oproep volgde na de publicatie van het eerste onderzoek en bijhorende conclusies door een ad hoc onafhankelijke schikkingscommissie van het Comité in 2024, die zich met name richtte op beschuldigingen van rassendiscriminatie tegen de Palestijnen.⁵⁴ Deze commissie concludeerde dat segregatie tussen Joodse en niet-Joodse gemeenschappen, de uitbreiding van nederzettingen, beperkingen op bouwvergunningen en de sloop van huizen bijdragen aan systematische discriminatie van Palestijnen en de kansen op een vreedzame oplossing van het conflict ondermijnen. Vervolgens gaf de commissie concrete aanbevelingen aan Israël, Palestina en overige lidstaten.⁵⁵ In de

47 Decision 1 (2025), Committee on the Elimination of Racial Discrimination; 'UK and Mauritius' Chagos agreement raises concerns over Chagossian people's rights, UN committee warns', *OHCHR* 8 december 2025.

48 'Legal Consequences of the Separation of the Chagos Archipelago from Mauritius in 1965', Advisory Opinion, I.C.J. Reports 2019, p. 95. Deze uitspraak is later tevens bekrachtigd door de AVVN middels resolutie 73/295.

49 Decision 1 (2025), Committee on the Elimination of Racial Discrimination; 'UK and Mauritius' Chagos agreement raises concerns over Chagossian people's rights, UN committee warns', *OHCHR* 8 december 2025.

50 Decision 1 (2025), Committee on the Elimination of Racial Discrimination; 'UK and Mauritius' Chagos agreement raises concerns over Chagossian people's rights, UN committee warns', *OHCHR* 8 december 2025.

51 Decision 1 (2025), Committee on the Elimination of Racial Discrimination; 'UK and Mauritius' Chagos agreement raises concerns over Chagossian people's rights, UN committee warns', *OHCHR* 8 december 2025.

52 Decision 1 (2025), Committee on the Elimination of Racial Discrimination; 'UK and Mauritius' Chagos agreement raises concerns over Chagossian people's rights, UN committee warns', *OHCHR* 8 december 2025.

53 'State of Palestine v Israel: UN anti-racism panel calls on States to act', *OHCHR* 24 december 2025.

54 'Report of the ad hoc conciliation commission on the inter-State communication submitted by the State of Palestine against Israel under article 11 of the International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination', CERD/C/113/3, 21 augustus 2024.

55 'Report of the ad hoc conciliation commission on the inter-State communication submitted by the State of Palestine against Israel under article 11 of the International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination', CERD/C/113/3, 21 augustus 2024.

huidige oproep geeft het Comité aan dat het adresseren van deze aanbevelingen vraagt om een voortdurende betrokkenheid die verder gaat dan de twee partijen in de zaak.⁵⁶ ‘De internationale gemeenschap heeft een fundamentele rol in het adresseren van rassendiscriminatie. Wanneer Staten willens en wetens rassendiscriminatie door een andere Staat tolereren, terwijl ze verplicht zijn dit niet te doen, kunnen zij zelf aansprakelijk worden gesteld onder internationaal recht’, aldus een expert.⁵⁷

Het VN-Comité voor de bescherming van de rechten van migrerende werknemers en hun familieleden (CMW)

Het CMW hield zijn 41ste zitting en keurde de rapporten over Honduras, Indonesië en Mauritanië goed. In alle drie de staten verwelkomde het CMW wetgevende of beleidshervormingen die wijzen op een sterkere politieke betrokkenheid bij het verdrag, waaronder de hervormingen van het migratiebeleid en de verbeterde bescherming in Mauritanië. Verder sprak het CMW over de uitbreiding van de politieke rechten van migrerende werknemers in Indonesië en het nieuwe, op mensenrechten gebaseerde migratiebeleid en de regularisatiemaatregelen van Honduras.⁵⁸ Tegelijkertijd heeft het Comité herhaaldelijk zijn bezorgdheid geuit over de praktische toepassing van deze wettelijke beschermingsmaatregelen voor migranten, met name wat betreft het waarborgen tegen uitzetting, onethische werving en uitbuiting, en toegang tot justitie en sociale bescherming voor migranten in kwetsbare situaties.⁵⁹ Bovendien publiceerde het Comité, in samenwerking met het Internationaal Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van rassendiscriminatie (CERD), zijn zevende en achtste algemene opmerking (38e en 39e algemene aanbeveling met het CERD) over richtsnoeren voor de uitbanning van xenofobie jegens migranten en personen die als zodanig worden beschouwd.⁶⁰ De gezamenlijke algemene aanbevelingen en opmerkingen toonden aan hoe xenofobie in samenlevingen en instellingen werkt en onevenredig grote gevolgen heeft voor migranten. Door juridische interpretatie, beleidsrichtlijnen en mensenrechtennormen te combineren, boden de twee comités staten praktische instrumenten om discriminatie te ontmantelen, inclusie te bevorderen en de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen te bevorderen.⁶¹

56 ‘State of Palestine v Israel: UN anti-racism panel calls on States to act’, *OHCHR* 24 december 2025.

57 ‘State of Palestine v Israel: UN anti-racism panel calls on States to act’, *OHCHR* 24 december 2025.

58 ‘In Dialogue with Honduras, Experts of the Committee on the Rights of Migrant Workers Commend Honduras on Progress in Defending Migrants Rights, Raise Issues Concerning Hondurans Deported from the United States and Family Reunification’, *CMW* 8 december 2025; ‘In Dialogue with Indonesia, Experts of the Committee on Migrant Workers Praise Law Promoting Indonesian Migrant Workers’ Right to Vote, Raise Issues Concerning Unethical Recruitment Practices and Online Scam Operations in South-East Asia’, *CMW* 3 december 2025; ‘Experts of the Committee on the Protection of the Rights of All Migrant Workers Hail Mauritania’s Efforts to Overcome Migration Challenges, Raise Questions on Bilateral Agreements on Migration and the Deportation of Irregular Migrants’, *CMW* 2 december 2025.

59 ‘UN Committee on Migrant Workers publishes findings on Honduras, Indonesia, and Mauritania’, *CMW* 16 december 2025.

60 ‘UN Committee on Migrant Workers publishes findings on Honduras, Indonesia, and Mauritania’, *CMW* 16 december 2025.

61 ‘Committee on the Rights of Migrant Workers Opens Forty-First Session, Adopts Joint General Comments and Recommendations on Eradicating Xenophobia Towards Migrants and Others Perceived as Such’, *CMW* 1 december 2025.

VN-Comité voor economische, sociale en culturele rechten (CESCR)

Het CESCR hield in september 2025 zijn 78e zitting, tijdens welke het de rapporten en bevindingen van Chili, Colombia, de Democratische Volksrepubliek Laos, Nederland, de Russische Federatie en Zimbabwe heeft beoordeeld.⁶² Met betrekking tot Nederland constateerde het comité het volgende.⁶³ Het comité uitte zijn bezorgdheid over de huisvestingscrisis, over berichten over tekortkomingen bij de handhaving van anticorruptie-maatregelen en over discriminatie op de arbeidsmarkt. Deze drie punten werden onderbouwd door te wijzen op het aanzienlijke tekort aan woningen (meer dan 390.000 woningen) en de sterke stijging van de huurprijzen, en dat ongeveer een kwart van de migranten die werk zoeken, te maken heeft met discriminatie bij sollicitatieprocedures.⁶⁴ Deskundigen riepen Nederland ook op om een alomvattende nationale anticorruptie-strategie met duidelijke doelstellingen, tijdschema's en toezichtmechanismen vast te stellen en te zorgen voor een effectieve verantwoordingsplicht en sancties voor corruptie-gerelateerde misdrijven.⁶⁵ Ten slotte betreunde het Comité dat er geen verdere informatie werd verstrekt over Caribisch Nederland vanwege de afwezigheid van functionarissen uit Curaçao en Sint Maarten.⁶⁶

Ten slotte publiceerde het CESCR zijn General Comment (nr. 27) over hoe staten ontwikkeling kunnen waarborgen en tegelijkertijd de planeet kunnen beschermen voor toekomstige generaties in het licht van de toenemende bedreigingen voor het milieu.⁶⁷ Het Comité bevestigde dat een schoon, gezond en duurzaam milieu een essentiële voorwaarde is voor het genot van economische, sociale en culturele rechten. In de opmerking worden de negatieve gevolgen van milieuvervuiling voor de uitoefening van sociaaleconomische rechten en worden de verplichtingen van de staten die partij zijn bij het IVESCR verduidelijkt. Daarin tracht het Comité richtsnoeren te geven voor de uitvoering van deze rechten op een manier die rekening houdt met ecologische beperkingen en de eindigheid van natuurlijke hulpbronnen.⁶⁸

62 'Committee on Economic, Social and Cultural Rights Opens Seventy-Eighth Session', *CESCR* 8 september 2025.

63 'Experts of the Committee on Economic, Social and Cultural Rights Commend the Netherlands' Educational Achievements, Ask about Discrimination against Migrant Workers and the Housing Shortage', *CESCR* 18 september 2025; 'Seventh periodic report submitted by the Netherlands under articles 16 and 17 of the Covenant', *CESCR* 1 juli 2022, E/C.12/NLD/7.

64 'Experts of the Committee on Economic, Social and Cultural Rights Commend the Netherlands' Educational Achievements, Ask about Discrimination against Migrant Workers and the Housing Shortage', *CESCR* 18 september 2025; 'Seventh periodic report submitted by the Netherlands under articles 16 and 17 of the Covenant', *CESCR* 1 juli 2022, E/C.12/NLD/7.

65 'UN Committee on Economic, Social and Cultural Rights publishes findings on Chile, Colombia, Laos, Netherlands, Russia, and Zimbabwe', *CESCR* 29 september 2025.

66 'Seventh periodic report submitted by the Netherlands under articles 16 and 17 of the Covenant', *CESCR* 1 juli 2022, E/C.12/NLD/7.

67 'General comment No. 27 (2025) on economic, social and cultural rights and the environmental dimension of sustainable development (advance unedited version)', *CESCR* 26 september 2025, E/C.12/GC/27.

68 'General comment No. 27 (2025) on economic, social and cultural rights and the environmental dimension of sustainable development (advance unedited version)', *CESCR* 26 september 2025, E/C.12/GC/27; 'Development cannot be achieved on dying planet, UN committee issues new guidance', *CESCR* 30 september 2025.